

Ympäristöministeriö
Kirjaamo
PL 35
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Lausunto ympäristönsuojelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien luonnoksesta

Viite: Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. DNro YM16/400/2012.

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ja esittää kantanaan seuraavaa.

Säännöskohtaiset muutosesitykset

Bioenergia ry ei kannata pykälän 11 (Toiminnan sijoituspaikan luonnonarvot) lisäämistä ympäristönsuojelulakiin.

Pidämme valitettavana, että teollisuuspäästädirektiivin kiireellinen toimeenpanoaikataulu (6.1.2013 mennessä kansalliseen lainsäädäntöön) pakotti tinkimään ympäristönsuojelulain uudistamisen selvityksistä ja vaikutusten arvioinnista erityisesti luonnonarvopykälän (11 §) kohdalla. Vajavainen valmisteluprosessi näkyy ympäristönsuojelulain uudistamishankkeen luonnonarvoja pohtivan projektiryhmän lukuisten jäsenten eriävissä mielipiteissä ja kritiikissä, joiden kohde on ongelmallinen luonnonarvopykälä ja sen aiheuttamat epäselvyydet.

Ehdotuksen toteuttaminen muuttaisi mm. ympäristönsuojelulain, luonnonsuojelulain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä maa-aineslain välistä työnjakoa ja aiheuttaisi päällekkäisyyksiä sekä monimutkaistaisi ja pitkittäisi lupaprosesseja, mikä olisi hallitusohjelmaan kirjatun ympäristölupajärjestelmän selkeyttämistavoitteen vastaista.

Ympäristönsuojelulain soveltamisalana on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja päästöjen vähentämismahdollisuudet teknistaloudellisesti, eikä sitä pidä luonnonarvopykälän kautta laajentaa maankäytön muutokseen. Ympäristönsuojelulaki ei sisällä korvauspykälää, sillä lakia ei ole alunperin laadittu koskemaan tilanteita, joissa korvausvelvollisuutta tulisi edes harkita. Jos ympäristönsuojelulain luonnetta halutaan muuttaa luonnonarvopykälällä, lakiin tulisi lisätä myös mahdollisuus saada korvausta omaisuuden käyttöoikeuden rajoittamisesta.

Luonnonsuojelulaki, jossa säädetään sijoituspaikan erityisten luonnonarvojen suojelusta, olisi mielestämme tarkoituksenmukaisempi lainsäädäntöinstrumentti. Lisäksi sijoituspaikan luonnonarvot otetaan yleisemmin huomioon kaavoituksessa sekä tietyissä lupaprosesseissa.

Luonnonarvopykälän lisäämisellä on ilmeisesti tavoiteltu suoluonnon suojelua. Tällä hetkellä turvetuotannon piirissä on noin 70 000 hehtaaria soita ja turvemaita ja eri tavoin suojeltu on noin 1,2 milj. hehtaaria koko Suomen 9 milj. hehtaarin suopinta-alasta. Olemme sitä mieltä, että ennen kuin aletaan kehittää luonnonarvoihin liittyvää uutta lainsäädäntöä, tulisi perusteellisesti käydä läpi linjaukset ja ehdotetut toimet, jotka sisältyvät valtioneuvoston periaatepäätökseen soiden ja turvemaiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta (30.8.2012). Näitä ovat mm. soidensuojelun ja ennallistamisen täydennysohjelma, soiden luonnontilaisuusluokituksen soveltaminen maakuntakaavojen laadinnan yhteydessä ja maanvaihdonmenettelyn tai lunastuksen soveltaminen sekä vireillä oleva metsälakiehdotus. Turvetuottajat ovat ottaneet maanhankinnassaan huomioon soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullisen käytön ja suojelun kansallisen strategian linjaukset mm. luonnontilaisuusluokituksen osalta sen julkistamisesta (16.2.2011) saakka.

Luonnonarvopykälän perusteluissa todetaan, että *”Toiminnan sijoituspaikan luonnonarvojen turmeltuminen olisi siten ympäristöluvan epäämisperuste.”* Lakipykäläehdotuksessa ja sen perusteluissa luonnonarvot on määritelty epämääräisesti ja tulkinnanvaraisesti, mikä huonontaa ympäristölainsäädännön läpinäkyvyyttä ja tuo uuden arvaamattoman tekijän toiminnanharjoittajien toimintaympäristöön ja vaikeuttaa edelleen energiainvestointien toteuttamista.

Kuten maa- ja metsätalousministeriö toteaa eriävässä mielipiteessään, jo pelkästään luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi on osoittautunut hyvin työlääksi ja tulkinnanvaraiseksi. Alueellisesti merkittävien luonnonarvojen sekä erityisten kauneus- ja maisema-arvojen arviointikriteerit ja –menettelyt olisivat epäselviä ja niiden painoarvo lupaharkinnassa jäisi lakitekstin perusteella avoimeksi ja epämääräiseksi. Lain tulkinta johtaisi pitkään ja kalliisiin oikeusprosesseihin, joihin kaikilla toiminnanharjoittajilla ei olisi mahdollisuutta, ja näin ne joutuisivat keskenään eriarvoiseen asemaan. Oikeuskäytäntö luonnonarvojen ja niiden painoarvon määrittelyssä muodostuisi vasta vuosien päästä, mikä ei voi olla hyvän lainsäädännön tarkoitus.

Bioenergia ry ei kannata pykälän 59 (Energian ja materiaalien käytön tehokkuutta koskevat määräykset) lisäämistä ympäristönsuojelulakiin.

Pykälässä 59 esitetty energian käytön tehokkuus tulee säädeltyä riittävästi nykyisessä ympäristönsuojelulaissa nyt toimeenpantavana olevan teollisuuspäästädirektiivin energiatehokkuutta koskevat artiklatkin huomioon ottaen. Sitä paitsi tänä vuonna hyväksytyn energiatehokkuusdirektiivin kansallisen toimeenpanon valmistelu on vasta käynnistymässä, joten nyt on ennen aikaista esittää summittaista energiatehokkuussäätelyä. Mielestämme elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus ja sitä toimeenpanevat toimenpideohjelmat ovat energia-alan yrityksen kannalta tehokkain ja tarkin työkalu energiatehokkuuden edistämiseen. Samassa pykälässä esitettyä materiaalitehokkuutta, joka on käsitteenä

tulkinnanvarainen, teollisuuspäästödirektiivi ei edes käsittele. Materiaali-
tehokkuudenkin osalta kansallinen valmistelu on vielä kesken.

Kunnioitavasti

Bioenergia ry

Jyrki Peisa
toimitusjohtaja

Jouko Rämö
toimialapäällikkö